

Я досліджую світ
4 клас

Сьогодні
26.11.2024

*Урок
№34*

Які скарби приховує Чорне море

Сьогодні

Дата: 26.11.2024

Клас: 4-Б

Урок: ЯДС

Вчитель: Таран Н.В.

Тема. **Які скарби приховує Чорне море.**

Мета: продовжувати вчити пояснювати, від чого залежить безпека в довкіллі; обговорювати безпечне й доцільне використання знань про природу; наводити приклади використання людиною природничо-наукових знань; визначати головне в інформації природничого змісту, висловлювати враження щодо неї; презентувати інформацію про природу у вигляді повідомлення, малюнку, схеми, презентації тощо.

Не урок, а справжнє свято,
Бо полинем у світи.
Мандруватимем завзято,
Юний друже, я і ти.
У поході будь уважним,
Добре думай, не спіши!
Знай, що вчитись завжди важко,
Легше буде у житті!

Сьогодні
26.11.2024

Ранкове коло

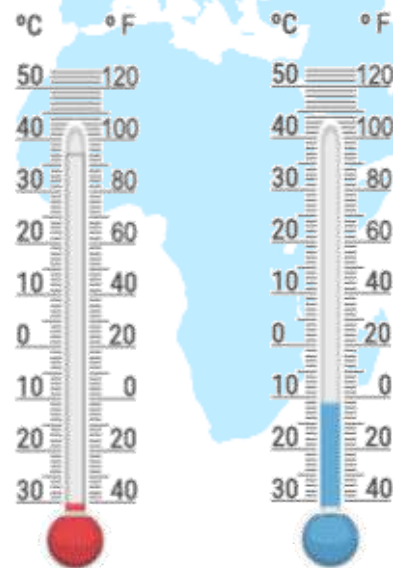

Сьогодні
26.11.2024

LIVE

Програма «Як почуває себе ненька Україна?» в прямому ефірі

Привіт, друзі!
А яка зараз пора року?
Який місяць?
Яке сьогодні число?

Мої вітання!
Яким було вранці небо, коли ми
йшли до школи?
Що стосовно опадів?
Кому відома температура повітря?

Які моря омивають територію України? Знайдіть їх на карті України.

Що ви знаєте про Чорне море?

Які корисні копалини добувають з дна моря?

Сьогодні
26.11.2024

Робота з підручником

ЧИТАННЯ З ПОЗНАЧКАМИ

V

Я ЦЕ ЗНАЮ!!!

+

ЦЕ ДЛЯ МЕНЕ НОВЕ!!!

?

ХОЧУ ЗАПИТАТИ!!!

-

Я ДУМАВ/ДУМАЛА ПО-ІНШОМУ

Чорноморське узбережжя

Чорне море розташоване на півдні України. За формою схоже на овал. Його найбільша ширина – 580 км. Довжина – 115 км.

Значна частина Чорноморського узбережжя припадає на територію України й Туреччини.

- За картою з'ясуйте, які ще країни розташовані на узбережжі Чорного моря.

Чорне море з усіх боків оточене суходолом, але воно все-таки з'єднане зі Світовим океаном. На північному сході Чорне море сполучається з Азовським морем. На південному заході Чорне море з'єднане із Середземним морем. Уздовж берегової лінії Чорного моря розташовані піщані пляжі.

У Чорному морі островів небагато. Найбільшими з них є Джарилгач і Зміїний. Крім островів, у морі є півострови.

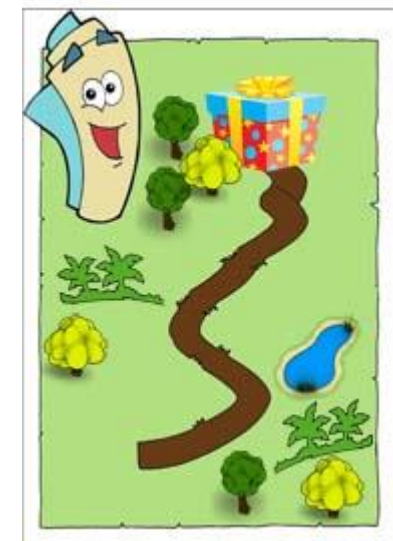
Острів – ділянка суходолу,
оточена з усіх боків водою.

Півострів – частина суходолу, що
вдається у водний простір і
сполучається з материком.

Найбільшим півостровом Чорного моря є Кримський, який вдається в Чорне море з півночі.

У Чорне море впадає безліч річок. Разом з водою вони несуть у Чорне море й мул, унаслідок цього його вода темніша, ніж в інших морях. Поверхнева вода Чорного моря менш солонa, ніж в інших морях, і за температурою близька до температури повітря: улітку прогрівається, узимку охолоджується.

Користуючись фізичною картою України, з'ясуйте, які річки впадають у Чорне море.

Сьогодні
26.11.2024

Рухлива вправа

РУХЛИВА

ВПРАВА

Сьогодні
26.11.2024

Робота з підручником

ЧИТАННЯ З ПОЗНАЧКАМИ

V

Я ЦЕ ЗНАЮ!!!

+

ЦЕ ДЛЯ МЕНЕ НОВЕ!!!

?

ХОЧУ ЗАПИТАТИ!!!

-

Я ДУМАВ/ДУМАЛА ПО-ІНШОМУ

У Чорному морі росте багато видів водоростей. Серед них трапляються мікроскопічні водорості – зелені, синьо-зелені, бурі, червоні, що прикріплюються до ґрунту чи якихось предметів.

Тваринний світ Чорного моря надзвичайно різноманітний. Тут мешкають медузи аурелія і коренерот. Серед молюсків широко розповсюджені мідії, трапляються устриці, гребінці. З ракоподібних поширені краби – кам'яний і зелений, різні види креветок. Його населяють 180 видів риб, зокрема хамса, шпроти, кефаль, ставрида, скумбрія, тунець, камбала, скат, акули та ін. У Чорному морі живуть й осетрові риби – осетер і севрюга. До небезпечних риб належить морський кіт, або хвостокол.

Чорноморська акула катран – єдиний представник цих хижих тварин у Чорному морі. Завдовжки акула сягає 150 см, а її маса – майже 14 кг. Ця акула не нападає на людину та вважається безпечною.

Цінним видом чорноморських риб є чорноморська камбала калкан. Тіло в неї горизонтально-плоске, пристосоване до донного способу життя. Нижня частина тіла біла, зверху воно темно-сірого кольору.

Коли риба не рухається, за кольором її важко відрізнити від темного піщано-мулистого дна.

У водах Чорного моря трапляються риби дивовижних форм – морський коник і риба-голка.

З великих ссавців поширені дельфіни білобокі, зрідка трапляються білочереві тюлені.

Сьогодні
26.11.2024

Мешканці Чорного моря

ставрида

шипохвостий
скат

севрюга

хвосток чорноморська
камбала калкан

риба-голка

акула катран

дельфін білобокий

білочеревий
тюлень

Чорноморська акула катран – єдиний представник цих хижих тварин у Чорному морі. Завдовжки акула сягає 150 см, а її маса – майже 14 кг. Ця акула не нападає на людину та вважається безпечною.

Цінним видом чорноморських риб є чорноморська камбала калкан. Тіло в неї горизонтально-плоске, пристосоване до донного способу життя. Нижня частина тіла біла, зверху воно темно-сірого кольору. Коли риба не рухається, за кольором її важко відрізнити від темного піщано-мулистого дна.

У водах Чорного моря трапляються риби дивовижних форм – морський коник і риба-голка.

З великих ссавців поширені дельфіни білобокі, зрідка трапляються білочереві тюлені.

На ділянках відкритого моря з боку узбережжя гніздиться велика кількість морських птахів – буревісників, чайок, бакланів, крячок. Вони харчуються, відпочивають і сплять у морі, виходячи на суходіл лише для гніздування.

Більшість чорноморських птахів – пелікани, буревісник малий, чайки морські, баклани, крячки – харчуються рибою. А такі качки, як гага звичайна та гоголь, живляться придонними молюсками. Лебідь і лисуха споживають водорості, що ростуть у бухтах, а поганка надає перевагу дрібній рибі, креветкам і крабам.

Сьогодні
26.11.2024

Птахи, що населяють Чорноморське узбережжя

буревісник малий

тонкодзьоба чайка

середземноморська
чайка

баклан великий

гага звичайна

лисуха

На стан природи в Чорному морі впливають передусім стоки річок Дунаю, Дністра та Дніпра, що впадають у нього, а також шкідливі речовини, які потрапляють у воду в результаті аварій кораблів і під час видобутку корисних копалин. Унаслідок цього спостерігається «цвітіння» води в північно-західній частині моря. Забруднюють море також промислові підприємства, порти й побутові стоки міст.

Жива природа Чорного моря та його узбережжя охороняються в Чорноморському біосферному заповіднику. Під охороною перебувають багато видів водоплавних птахів, які тут зимують або відпочивають під час перельотів. На узбережжі Чорного моря розташовані також природні заповідники «Лебедині острови», Дунайський, Карадазький і «Мис Март'ян».

Чорне море є багатющою коморою різноманітних мінералів і металів. Тут видобувають сіль, сірку, йод, пісок, гравій, є поклади нафти та природного газу.

Одна річка- просто вода, а багато річок –
море.

Сьогодні
26.11.2024

Робота в зошитах

Завдання 1

Познач на карті країни, розташовані на узбережжі Чорного моря.

Сьогодні
26.11.2024

Робота в зошитах

Завдання 2

Яких риб Чорного моря ти знаєш? Використовуючи різні джерела інформації, підпиши їхні зображення.

ставрида

шпрот

риба-голка

скупбрія

тунець

акула катран

Сьогодні
26.11.2024

Робота в зошитах

Завдання 3

Утвори ланцюг живлення, що склався в Чорному морі.

Завдання 4

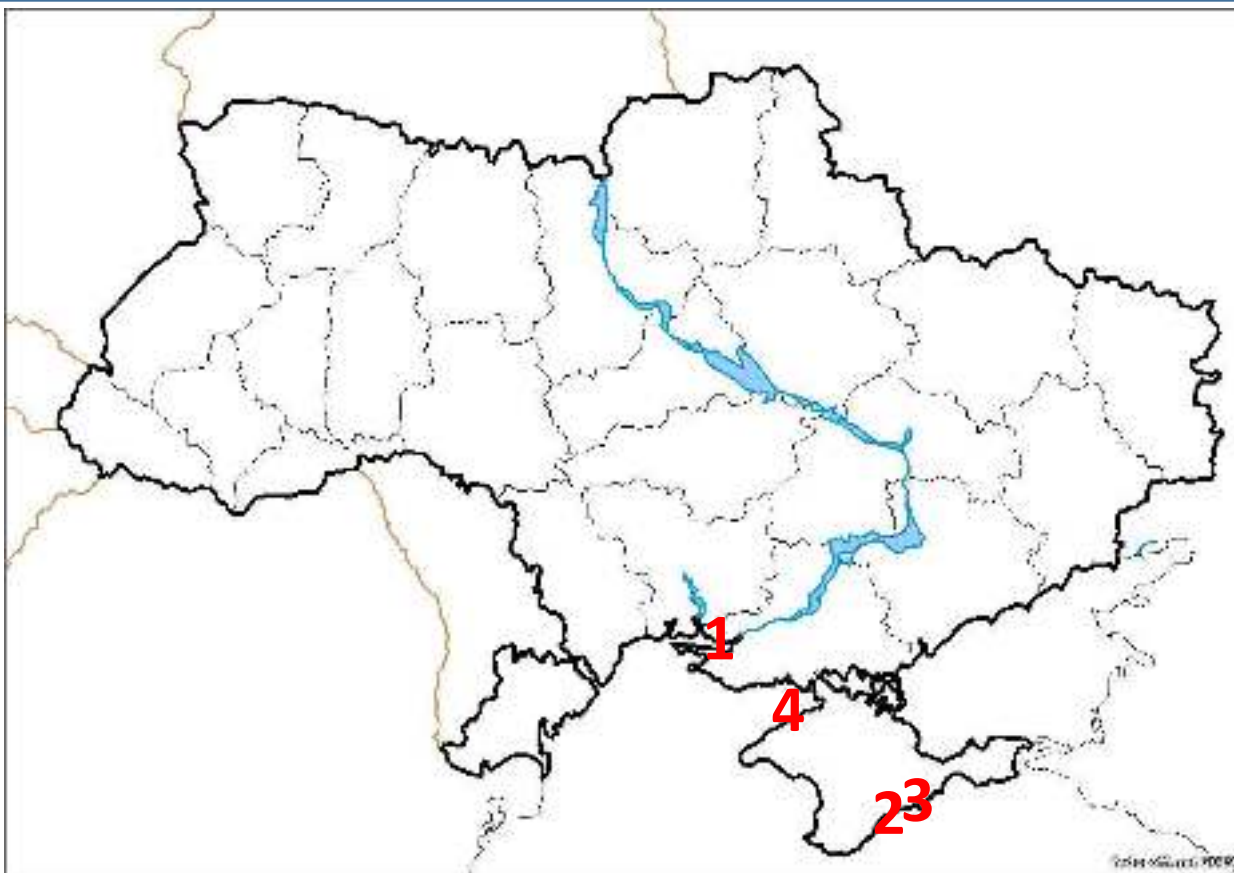
Наведи приклади птахів, які населяють Чорноморське узбережжя.

Буревісник малий, чайки, баклани, крячки, гага звичайна,
лисуха, гоголь.

Завдання 5

Запиши і познач цифрами на контурній карті природні заповідники Чорноморського узбережжя.

1. Чорноморський біосферний заповідник.
2. Заповідник «Мис Мартьян».
3. Карадазький заповідник.
4. Заповідник «Лебедині острови».

1. Які країни розташовані на узбережжі Чорного моря? Покажіть їх на карті.

2. Які рослини трапляються в Чорному морі?

3. Які тварини мешкають у водах Чорного моря, а які – на його узбережжі?

4. Від чого залежить стан природи Чорного моря?

5. Складіть декілька ланцюгів живлення, що сформувалися в Чорному морі.

6. Продовжіть речення (за вибором):
«Сьогодні я дізнався/дізналася...»;
«Мене здивувало...»;
«Я зможу...».

Коротко про головне

Чорне море розташоване на півдні України. На його узбережжі розкинулося шість держав. Найбільшими островами Чорного моря є Джарилгач та Зміїний. Крім островів, є півострови. У Чорному морі росте багато видів водоростей. Його тваринний світ надзвичайно різноманітний.

...у зимовий період Чорне море практично не замерзає. Лише невелика ділянка поблизу Одеси на незначний час укривається кригою. Однак у візантійських літописах згадується, що в 401 й у 762 роках Чорне море повністю замерзло.

Сьогодні
26.11.2024

Домашнє завдання

Повторити тему на сторінках
с. 112-116, зош. с. 56-57.

Переглянь відео

<https://www.youtube.com/watch?v=476NTtVZGaQ>

Фотозвіт надсилати на
освітню платформу Human.

Успіхів у навчанні!

Сьогодні
26.11.2024

Покажи цеглинкою LEGO з яким настроєм ти завершуєш урок

Це було
неперевершено!

Ну, нормальний урок.

Урок пройшов
погано.

